28/12/2025

28 Δεκεμβρίου: Εορτάζει ο Άγιος Ιωσήφ ο Μνήστωρ

/ Βίοι Αγίων

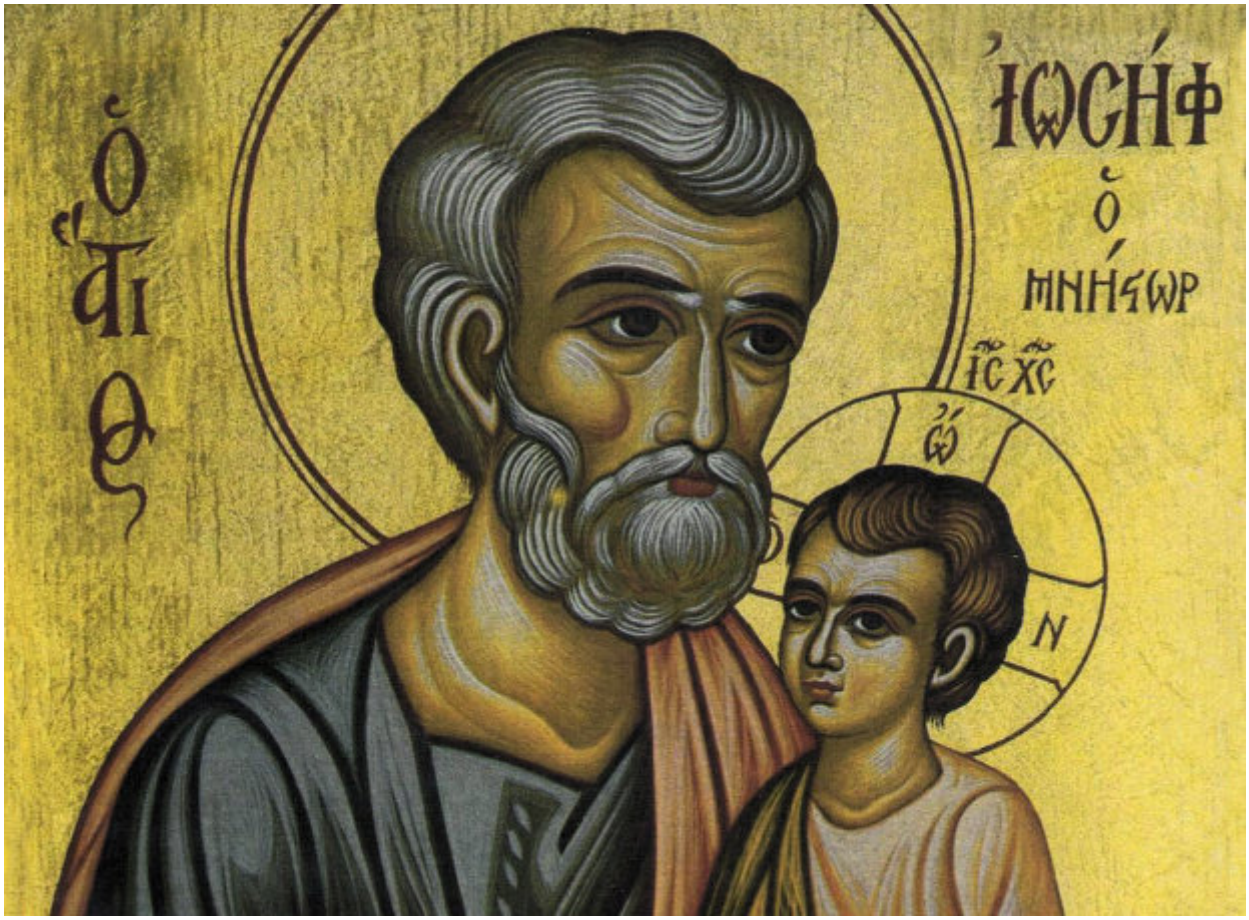

Σήμερα, Κυριακή Μετά τα Χριστούγεννα, 28 Δεκεμβρίου 2025, η Εκκλησία μας τιμά τη μνήμη των Αγίων Ιωσήφ του Μνήστορος, Δαυίδ του βασιλέως και Ιακώβου του Αδελφοθέου και πρώτου Ιεράρχου των Ιεροσολύμων. Επίσης, τιμά τη μνήμη των δισμυρίων Μαρτύρων, που θυσιάστηκαν για χάρη του Χριστού στη Νικομήδεια.

- Του Λάμπρου Κ. Σκόντζου, Θεολόγου – Καθηγητού

Άγιος Ιωσήφ ο Μνήστωρ

Η Θεοτόκος επιτέλεσε την υψηλή Της υπηρεσία ως Μητέρα του Θεού, εν πολλοίς και με τη βοήθεια του Μνήστορα αγίου Ιωσήφ, ο οποίος αποτελεί ένα από τα κύρια πρόσωπα, τα οποία σχετίζονται με το άμεσο περιβάλλον του Κυρίου μας. Συνήθως το ιερό πρόσωπο του Ιωσήφ σκιάζεται από την ιερότατη προσωπικότητα της Παναγίας μας και γι' αυτό ο βίος του είναι σχετικά ελάχιστα γνωστός.

Ήταν Ιουδαίος στην καταγωγή και απόγονος του ένδοξου βασιλιά Δαβίδ, απέχοντας χρονικά από αυτόν χίλια περίπου χρόνια. Καταγόταν από την Βηθλεέμ, την «πόλη Δαβίδ» και το όνομά του σημαίνει: «ο τέλειος του Θεού», αλλά κατοικούσε στην Ναζαρέτ, ασκώντας το επάγγελμα του ξυλουργού. Ήταν χήρος, προχωρημένης ηλικίας και μεγάλωνε μόνος του τα επτά παιδιά του (Ιάκωβος, Ιωσής, Σίμων, Ιούδας, Εσθήρ, Θάμαρ ή Μάρθα, και η Σαλώμη). Ζούσε δε με δικαιοσύνη και αγιότητα.

Όταν η Θεοτόκος έγινε δώδεκα – δεκατριών ετών, οι ιερείς του Ναού και ιδιαίτερα ο άγιος Ζαχαρίας, πατέρας του Προδρόμου, οδηγημένοι από το Άγιο Πνεύμα, έκριναν ότι έπρεπε να προσκολληθεί σε κάποιο δίκαιο και ενάρετο άνδρα. Βρήκαν τον ευσεβή και δίκαιο Ιωσήφ, με τον οποίο την αρραβώνιασαν, διαβλέποντας ότι ο προχωρημένης ηλικίας ενάρετος Ιωσήφ δεν θα γίνει ποτέ ο σύζυγός της και θα την σεβαστεί καθ' όλα. Έτσι, σύμφωνα με το δίκαιο της εποχής εκείνης, τον ακολούθησε στην οικία του στη Ναζαρέτ, όπου ζούσαν με προσευχή και φόβο Θεού. Η Μαρία εργάζονταν ως οικονόμος του σπιτιού και ο Ιωσήφ της προσέφερε προστασία και τα αναγκαία να ζήσει.

Σύμφωνα με την ευαγγελική διήγηση, εκεί την επισκέφτηκε ο αρχάγγελος Γαβριήλ, αναγγέλλοντάς της την θεία βούληση να γίνει Μητέρα του Θεού (Λουκ.1,27-38). Να γίνει, από ανθρωπίνης πλευράς, η πρωταγωνίστρια της σωτηρίας του κόσμου. Απ' ότι φαίνεται η Παρθένος Μαρία δεν φανέρωσε το υπέρτατο υπερφυσικό γεγονός του Ευαγγελισμού της στον Ιωσήφ και την θεία κυοφορία της. Η μόνη που το γνώρισε ήταν η εξαδέλφη της αγία Ελισάβετ, η μητέρα του Προδρόμου.

Την ίδια εποχή οι ρωμαϊκές αρχές αποφάσισαν να κάμουν απογραφή όλων των υπηκόων της αυτοκρατορίας, για φορολογικούς λόγους. Για μεγαλύτερη ακρίβεια, ήταν υποχρεωμένοι οι κάτοικοι να απογραφούν στον τόπο της καταγωγής τους. Έτσι ο Ιωσήφ αναγκάστηκε, μαζί με τη Μαρία, να μεταβούν στην Βηθλεέμ, να απογραφούν, «διά το είναι αυτόν εξ' οίκου και πατριάς Δαυίδ» (Λουκ. 2,4). Δεν γνωρίζουμε αν είχε μαζί του και τα παιδιά του. Πιθανότατα όχι, διότι αυτά είχαν

γεννηθεί στην Ναζαρέτ και έπρεπε να απογραφούν εκεί.

Όμως τις μέρες εκείνες έφτασε και η γέννα της Μαρίας. Τότε ήταν που ο Ιωσήφ πληροφορήθηκε για την κυοφορία της και παραξενεύτηκε, διότι ουδέποτε είχε σχέσεις μαζί της. Πέρασε αμέσως από το νου του ότι η εγκυμοσύνη της ήταν καρπός εξωσυζυγικής σχέσης. Ως ευσεβής Ιουδαίος γνώριζε τις συνέπειες του νόμου και της κοινωνικής κατακραυγής που είχαν οι μοιχαλίδες γυναίκες. Γι' αυτό «δίκαιος ων και μη θέλων αυτήν παραδειγματίσαι, εβουλήθη λάθρα απολύσαι αυτήν» (Ματθ. 1,19). Θέλησε να τη διώξει με κάθε μυστικότητα, για να μην κινδυνέψει και διαπομπευθεί και πιθανότατα να θανατωθεί. Αλλά το ίδιο βράδυ άγγελος Κυρίου ήρθε στο όνειρό του και του γνώρισε την αθωότητα της Μαρίας και την υπερφυσική της κυοφορία. Ότι θα γεννήσει τον αναμενόμενο Μεσσία, τον λυτρωτή του κόσμου. Ότι η μνηστεία έπρεπε να συνεχιστεί προκειμένου να μην αποκαλυφτεί τότε η υπερφυσική γέννηση του Ιησού. Τον παρότρυνε να γίνει ο παντοτινός της προστάτης και βοηθός, και εκείνος δέχτηκε με ταπείνωση και σεβασμό το μήνυμα του Θεού.

Η διαμονή τους στην Βηθλεέμ δεν ήταν εύκολη, διότι είχε σωρεύσει εκεί πλήθος κόσμου, για την απογραφή και έτσι δεν υπήρχε κατάλυμα. Δεν υπήρχε χώρος για τη γέννα, και γι' αυτό αναγκάστηκαν να καταφύγουν σε κάποιον σπηλαιώδη στάβλο, έξω από την πόλη. Εκεί γέννησε η Παναγία μας τον Σωτήρα του κόσμου, λαμβάνοντας χώρα θαυμαστά και υπερφυσικά γεγονότα (λαμπρός αστέρας, ψαλμωδίες αγγέλων, κλπ).

Είναι σίγουρο ότι όλα αυτά συντάραξαν την αγαθή ψυχή του Ιωσήφ, ο οποίος πια συνειδητοποίησε ότι υπήρξε και αυτός όργανο της Θείας Οικονομίας. Φαίνεται ότι για κάποιο άγνωστο λόγο, δεν επέστρεψε η αγία οικογένεια στη Ναζαρέτ, αλλά παρέμεινε στην Βηθλεέμ, όπου οι Μάγοι ήρθαν να προσκυνήσουν το Θείο Βρέφος, προσκομίζοντας τους θησαυρούς τους. Εκεί πληροφορήθηκε πάλι στο όνειρό του ο Ιωσήφ την ανάγκη φυγής στην Αίγυπτο, όταν ο θηριώδης Ηρώδης είχε διατάξει τη γενική σφαγή των νηπίων στη Βηθλεέμ. Μνημεία της παραμονής τους στην Αίγυπτο υπάρχουν μέχρι σήμερα, όπως το σπήλαιο και το πηγάδι, κοντά τον ναό του Αγίου Γεωργίου Καΐρου.

Μετά τον θάνατο του Ηρώδη, ξανά ο άγγελος ειδοποίησε τον Ιωσήφ να επιστρέψουν στην Παλαιστίνη. Ξαναγύρισαν και εγκαταστάθηκαν στη Ναζαρέτ. Αργότερα αναφέρεται ο Ιωσήφ στην Καινή Διαθήκη με την επίσκεψή τους στο Ναό της Ιερουσαλήμ όταν ήταν δωδεκαετής ο Ιησούς. Η παράδοση μας λέει ότι λίγο μετά από αυτό το συμβάν ο Ιωσήφ πέθανε. Η μνήμη του τιμάται την πρώτη Κυριακή μετά τα Χριστούγεννα.

Πίστη της Εκκλησίας μας είναι ότι ο άγιος Ιωσήφ υπήρξε ο φύλακας της παρθενίας

της Παναγίας μας. Υπήρξε ο άοκνος προστάτης τόσο της Θεοτόκου όσο και του Ιησού. Ουδέποτε έγινε ή λογίστηκε σύζυγός της. Αντίθετα ο αιρετικός προτεσταντισμός διδάσκει ότι μετά τη γέννηση του Κυρίου ο Ιωσήφ και η Μαρία παντρεύτηκαν και έζησαν ως σύζυγοι, κάνοντας πολλά παιδιά! Αυτό αναιρεί την περί αειπαρθενίας της Θεοτόκου αρχέγονη διδασκαλία της Εκκλησίας μας, η οποία στηρίζεται σε σαφή χωρία της Αγίας Γραφής, στην Παράδοση της αρχαίας Εκκλησίας μας και έγινε δόγμα από την Γ΄ Οικουμενική Σύνοδο (431).